

Vuosikertomus 2010

A-KILTOJEN LIITTO RY

VUOSIKERTOMUS VUODELTA 2010

YLEISTÄ

A-Kiltojen Liitto ry on vuonna 1968 perustettu päihdetoipujayhdistysten valtakunnallinen keskusjärjestö. A-Kiltojen Liiton tarkoituksena on toimia jäsenyhdistysten (A-kiltojen) valtakunnallisena keskusjärjestönä, edistää jäsenyhdistysten toiminnan kautta päihdeongelmaisten omaehtoisia pyrkimyksiä parempaan elämänlaatuun, edistää jäsenyhdistysten omatoimisuuteen perustuvaa toimintaa, harjoittaa ehkäisevää päihdepoliittista toimintaa, käsitellä ennakkoluulottomasti päihdekysymyksiä ja pyrkiä poistamaan päihdekysymyksiin, jäsenyhdistyksiin ja niiden jäseniin kohdistuvia ennakkoluuloja, sekä edistää päihdeasiakkaiden lakiin perustuvien oikeuksien toteutumista (säännöt 2 §). A-Kiltojen Liiton perustehtävä on yhdistysmuotoisen vertaistukitoiminnan tukeminen A-killoissa ja päihdeasiakkaiden edunvalvonta.

Vuosi 2010 oli A-Kiltojen Liitossa edunvalvonnan teemavuosi. Aihetta pidettiin esillä niin tiedotuksessa, koulutuksissa kuin tapahtumissakin.

Strategiatyötä jatkettiin vuoden 2010 aikana laatimalla viestintästrategia.

Toimintavuoden aikana toimintansa käynnisti uudelleen Hyvinkään A-killat. Uudet A-killat perustettiin Nurmijärvelle ja Lopelle (itsenäistyi Riihimäen A-killasta). A-Kiltojen Liiton jäsenyys myönnettiin Pyhäjärven A-killalle. Joillakin paikkakunnilla on käyty keskusteluja A-killan perustamisesta tai uudelleen käynnistymisestä (mm. Hausjärvi, Lahti), mutta ne eivät ole vielä siinä vaiheessa, että A-kiltatoimintaa olisi saatu käynnistettyä. Jäsenyhdistyksiä oli toimintavuoden lopussa rekisterissä (tai rekisteröintiä hakeneita) 93, joista toiminnassa olevia 61 (66 %).

A-Kiltojen Liitto ry:n keskustoimisto sijaitsee Tampereella, aluetoimistot Oulussa ja Hyvinkäällä. A-Kiltojen Liitto ry:n varsinainen toiminta rahoitettiin pääasiassa Raha-automaattiyhdistyksen yleisavustuksella. Päihdeasiamiestoimintaan saatiin Ray:n kohdennettu toiminta-avustus.

Liite 1: A-kiltatoiminnan tunnuslukuja

HALLINTO

Jäsenistö käyttää ylintä päätösvaltaa yhdistyksen kokouksissa.

A-Kiltojen Liiton kevätkokous pidettiin 18.4 Silokallion leiri- ja kurssikeskuksessa Ulvilassa. Paikalla oli 56 henkilöä ja edustettuna 16 äänivaltaista jäsenyhdistystä. Kevätkokouksen yhteydessä pidetyillä kevätpäivillä (18.4. – 19.4.) pohdittiin ryhmissä ”Päihdetoipujan ABC” – kirjan sisältöä. Kirja muotoutui myöhemmin Selvästi pelissä – pelikorteiksi kortteihin sisältyvine päihdetoipumisajatuksineen.

Syyskokous pidettiin 24.10. Kylpylähotelli Kuntorannassa, Varkaudessa. Paikalla oli 66 henkilöä ja edustettuna 21 äänivaltaista jäsenyhdistystä. Syyskokouksessa valittiin A-Kiltojen Liiton hallituksen puheenjohtajaksi toiselle kaudelle Hannu Silvennoinen. Lisäksi valittiin erovuorossa olevien alueiden edustajiksi Kari Salin (Kaakkois-Suomi), Raimo Mäkinen (Länsi-Suomi) ja Anneli Leskinen (Itä-Suomi). Syyskokouksen yhteydessä pidetyillä syyspäivillä (24.10 – 25.10) tehtiin Selvästi metsässä -hankkeen väliarviointia.

A-Kiltojen Liiton asioita hoitaa ja sen toimintaa johtaa ja valvoo hallitus. Hallitus kokoontui kertomusvuonna kuusi kertaa. Johtoryhmä koordinoi A-Kiltojen Liiton toimintaa, valmistellee asiat hallitukselle ja seuraa päätösten täytäntöönpanoa.

Yhdistysrekisteri hyväksyi keväällä A-Kiltojen Liiton säännöt ja A-kiltojen mallisäännöt. Yhdistyslaki muuttui 1.9 lukien. Lain muutoksen vuoksi A-kiltojen mallisäännöt jouduttiin jälleen tarkistamaan ja lähettämään Yhdistysrekisteriin hyväksyttäväksi.

Syyskokouksen yhteydessä A-Kiltojen Liiton hopeinen ansiomerkki myönnettiin Hannu Silvennoiselle ansioista valtakunnallisen A-kiltatoiminnan hyväksi.

Liite 2: Hallituksen, johtoryhmän, jaostojen ja toimikunnan kokoonpano.

Jäsenyydet ja edustukset

A-Kiltojen Liitto ry kuului jäsenenä Sosiaali- ja terveysturvan keskusliittoon, Terveysturvan edistämisen keskusliittoon, Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY:n ja Sosiaalialan Työnantajat ry:een. A-Kiltojen Liiton edustajat olivat mukana mm. valtakunnallisten päihdepäivien valmistelussa ja toteutuksessa, päihdehuollon valtakunnallisessa yhteistyöryhmässä (PÄIVYT), TEK:n ehkäisevän päihdetyön foorumissa sekä A-klinikkasäätiön hoito- ja tutkimuseettisessä toimikunnassa. A-Kiltojen Liiton edustajat ovat olleet yhteistyössä Kunnallisen päihdehuoltoyhdistyksen, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton, lääninhallitusten ja joidenkin sosiaalialan osaamiskeskusten kanssa.

Liite 3: Edustukset

Varsinaisen toiminnan henkilöstö

A-Kiltojen Liiton varsinaisen toiminnan palveluksessa oli seitsemän vakinaista henkilöä. Selvästi metsässä – hanketta varten oli kolme määräaikaista projektityöntekijää: projektipäällikkö ja kaksi projektityöntekijää.

Suunnittelija tehtävä oli koko vuoden hoitamatta ja välttämättömät suunnittelutehtävät jaettiin muun henkilöstön kesken. Toiminnanjohtaja oli vuorotteluvapaalla 1.1. - 30.6, jona aikana keskustoimistoon oli palkattuna työtön työnhakija. Hänen tehtävänään oli mm. Päihdetoipujan ABC -oppaan valmistelu, eräitä toiminnanohjaukseen ja koulutukseen sekä tilastointiin liittyviä tehtäviä.

Tiedottaja jäi äitiyslomalle 4.12.2010 alkaen.

Liite 4: Henkilöstö 2010

VARSINAISEN TOIMINNAN VASTUUALUE

Yleistä

A-Kiltojen Liiton johto- ja taloussäännön perusteella toiminta jakautuu kahteen vastuualueeseen, jotka ovat varsinainen toiminta ja päihdeasiamiestoiminta. Hallituksen puheenjohtaja toimii toiminnanjohtajan ja päihdeasiamiehen esimiehenä. Johto- ja taloussääntö määrää tavoitteiden seurannasta ja siihen liittyen hallitus käsitteli kolmannesvuosiraportit kokouksissaan.

A-Kiltojen Liitto ry sai valtioneuvoston päätöksellä vuodelle 2010 Raha-automaattiyhdistyksen rahoitusta yleisavustuksena 550 000 €. Selvästi metsässä -hankkeen (2009-2011) projektiavustusta myönnettiin 200 000 €. Hankkeenyhteistyökumppaneina ovat Suomen Sydänliitto ja A-klinikkasäätiö.

Vähävaraisten jäsenyhdistysten avustamiseen käytettiin 6059 € (2009 = 5205 €). Avustusta myönnettiin hallituksen päätöksillä 12:lle yhdistykselle. Liiton taloudellinen tuki koulutukseen osallistumisessa oli yhteensä 6051 € (2009 = 8636 €). Jäsenmaksuvapautusta haki kuusi yhdistystä, joille se myös myönnettiin. Jäsenmaksun maksoi 45 jäsenyhdistystä.

Viestintä- ja tiedotustoiminta

Vesiposti uudistui. Tavoitteena oli lukijaystävällisempi lehti (koko ja sisältö). Neljä kertaa vuodessa julkaistun Vesipostin ilmestymiskausiksi vakiinnutettiin maaliskuu, kesäkuu, syyskuu ja joulukuu. Vuoden 2010 teemana oli edunvalvonta. Vesipostissa nro yksi käsiteltiin edunvalvontaa eri näkökulmista, numerossa kaksi talous- ja velka-asioita, Vesipostissa nro kolme toiminnallisia riippuvuuksia ja numerossa neljä edunvalvontaa eri näkökulmista. Maaliskuussa 2010 toteutettiin lehden markkinointikampanja satunnaisotannalla päihdehoitopaikkoihin.

Lehden tilaajamäärät ovat olleet hienoisessa nousussa:

	Maksetut tilaukset	Ilmaislehdet	Yhteensä
31.12.2008	338	226	564
17.11.2010	409	232	641

Liv -kanavan Naisen suusta -keskusteluohjelmassa 11.4.2010 esiintyi Marisanna Jokinen-Tiikkaja. Omasta päihdetoipumisestaan ja A-kiltalaisuudestaan kertonut Marisanna, piti tärkeänä, että naisten päihdeongelmasta puhutaan ja etteivät naiset jäisi päihdeongelman sa kanssa yksin. A-Kiltojen Liitto ry oli mukana toteutuksessa.

Aluetyöryhmissä huhti–toukokuussa käsiteltiin verkkoviestintää osana yhdistystoimintaa. Ekstranet -palvelu otettiin käyttöön toukokuussa. Yhteensä 28 A-kiltaa tilasi A-Kiltojen Liiton Ekstranet -palveluun tunnukset vuoden 2010 aikana. Pääosin A-killat käyttivät tunnuksia koulutuksiin ilmoittautumiseen.

Päihdeviestinnän seminaari järjestettiin 18.–20.5.2010. Osallistujia oli 14. Käsiteltäviä aihealueita olivat puhe- ja neuvottelutaidot sekä paikallisyhdistysten viestinnän vuosi-suunnitelma. Ideoitiin myös erilaisia paikallisia tapahtumia valtakunnallisen ”Selvin päin kesään” -kampanjaa hyödyntäen.

A-Kiltojen Liitto otti osaa kesäkuussa Raittiuden Ystävien ja muiden päihdejärjestöjen kanssa tehtyyn kannanottoon Ehtoollisviinin alkoholittomuudesta. Samassa yhteydessä Raittiuden Ystävien kautta lähetettiin kaikkiin Suomen ev.lut. seurakuntiin kaikkien kannanoton tehneiden yleisesite.

A-Kiltojen Liitto ry oli Raittiuden Ystävien Selvin päin kesään- kampanjassa mukana. Jokaiseen A-kiltaan toimitettiin julistemateriaalia ja A-kiltoja kannustettiin hyödyntämään kampanjaa kesätapahtumiensa yhteydessä. Valtakunnallisella kampanjalla oli omat verkkosivut.

Valtakunnalliset Päihdepäivät järjestettiin 15.–16.9.2010 Espoossa. A-Kiltojen Liitto esittäytyi perinteisesti omalla osastollaan. A-kiltatoiminta oli kaiken kaikkiaan Päihdepäivien seminaarien pyydetyissä puheenvuoroissa ja tutustumiskohteissa hyvin esillä.

Ehkäisevän päihdetyön viikon (vko 45) teemana oli ”Päihdeilmaston muutos”. A-killuille valmisteltiin ”Luonnosta tukea päihdeettömyyteen” -tiedote, joka lähetettiin A-kiltoihin sähköisesti ja postitse. Ehkäisevän päihdetyön viikolla oli eri puolilla Suomea A-kilta-tapahtumia. Ehkäisevän päihdetyön viikon julisteita tilattiin A-Kiltojen Liiton kautta 74 kappaletta (yht. 27 A-kiltaan), mikä oli 18 julistetta enemmän kuin vuonna 2009.

A-Kiltojen Liitto ry oli Raittiuden Ystävien Anna lapselle raitis joulukampanjassa mukana. Kampanja näkyi joulukuun A-Kiltojen Liiton verkkosivuilla. Valtakunnallisesti kampanjalla oli omat verkkosivut, radiospotit, tv-mainoksia sekä julistemateriaalia. Jokaiseen A-kiltaan lähetettiin yksi juliste.

Selvästi pelissä -pelikortit valmistuivat joulukuussa 2010 yhteistyössä Mainostoimisto MAINION ja Nelostuote Oy:n kanssa. Pelikorttien tekstit on kerätty A-killoista. Kuvituksessa hyödynnettiin graafikko Satu Ketolan Pulloleija- kuvaa.

Koulutus- ja lomatoiminta

Kaikki A-Kiltojen Liiton koulutus- ja lomatoiminta on päihteetöntä. A-kilta-arvojen lisäksi vuoden yleisteema ”edunvalvonta” huomioitiin myös koulutustapahtumissa. Yli 20:n eri A-killan edustajia osallistui 8 järjestettyyn koulutukseen ja seminaariin. Vain toinen A-killatutuksi leireistä jäi toteutumatta vähäisen hakijamäärän johdosta. Koulutuksissa ja seminaareissa oli yhteensä 212 osallistujaa (2009=170, 2008=205). Lisäksi toteutui kolme Lomayhtymän tukemaa lomaa, joissa osallistujia oli yhteensä 42.

Suunnittelijan toimi oli koko toimintavuoden täyttämättä, joten vastuu koulutusten valmistelusta jaettiin henkilöstön kesken. Koulutuksissa ja etenkin tuetuilla lomilla vastuuta jaettiin työntekijöiden lisäksi luottamushenkilöille ja vertaisohjaajille.

Palautteen perusteella A-Kiltojen Liiton koulutus on laadukasta ja vastaa A-kiltojen tarpeisiin. Parasta koulutuksissa on oppimisen ja hyödyn lisäksi, yhdessä olo, yhteishenki ja innostaminen. Käytännön harjoituksia ja ylipäänsä menetelmien monipuolisuutta arvostetaan. Tuetut lomat toteutuivat Runnilla ja Kivitipussa teemoinaan ”Itsetuntoa ja hyvää kuntoa”, ”Sydämellistä terveyttä” ja Lumoavat leidit. Kuntolomilla käytettiin vertaisohjaajia A-Kiltojen Liiton edustajina, ainoastaan Itsetuntoa ja hyvää kuntoa – kuntolomalla oli mukana A-Kiltojen Liiton työntekijä.

Lomien palautteissa mainittiin mm. uusiin A-kiltalaisiin tutustuminen, rentoutuminen, monipuolinen liikunta ja raittiuden tukeminen.

Varsinaisten koulutustapahtumien lisäksi järjestettiin A-kiltaseminaari marraskuussa Helsingissä. Seminaarin teema ”Päihdekulttuurista toipumiskulttuuriin” kiinnosti sekä A-kiltalaisia että yhteistyökumppaneita osallistujamäärän ollessa 95. Seminaari kokosi ammattiasiantuntijoita A-klinikkasäätiöltä, kunnallisista päihdepalveluista sekä järjestöistä. Lisäksi paikalla oli kokemusasiantuntijoita A-kiltalaisia ja monesta muusta järjestöstä kuten Vailla vakinaista asuntoa ry, Ostarin hymy ry, Päivänselvä ry ja Myllyhoitoyhdistys ry. Myös AA-ryhmäläisiä oli mukana yleisössä.

A-Kiltojen Liitto tukee koulutustoimintaa taloudellisesti subventoimalla A-killoille näiden matkakuluja A-Kiltojen Liiton koulutuksiin, toimintavuodelta yhteensä 6501 euroa.

Virkistystoiminta

Virkistystoiminnassa toteutuivat valtakunnalliset pilkkikisat Jyväskylässä, kesäpäivät saappaanheittokisoineen Kiljavalla, biljarditurnaus Tampereella ja tietomestaruuskilpailut Hollolassa. FC A-killta osallistui umpihankijalkapallon ja suopotkupallon mm-kisoihin. Lisäksi A-Kiltojen Liitto tuki osallistumista Sulkavan Soutuihin.

Alueet ja aluetyöryhmät

A-Kiltojen Liiton valtakunnallinen toiminta jakautui kuuteen alueeseen. Yhdellä toiminnanohjaajalla oli vastuullaan kaksi aluetta. Alueet ovat Etelä- ja Kaakkois-Suomi, Länsi- ja Keski-Suomi sekä Pohjois- ja Itä-Suomi. Aluetoimistot sijaitsevat Hyvinkäällä ja Oulussa. Yksi toiminnanohjaajista on ollut sijoitettuna keskustoimistoon Tampereelle. Vuoden 2010 aikana päätettiin neljännen toiminnanohjaajan määräaikaisesta palkkaamisesta sekä sen edellyttämistä toiminnallisten rakenteiden muutoksista.

Kullakin alueella toimii alueen A-kiltojen muodostama edustuksellinen aluetyöryhmä. Aluetyöryhmät ovat kokoontuneet kaikilla kuudella alueella vuoden aikana neljä kertaa. Toiminnanohjaajat ovat koordinoineet aluetyöryhmyötä. Aluetyöryhmät ovat merkittävä A-kiltojen Liiton tiedonmuodostamisen sekä järjestödemokratian toteutumisen väline. A-Kiltojen Liitto on tukenut taloudellisesti mahdollisuuksia järjestää aluetyöryhmien kokouksia sekä A-kiltojen osallistumista kokouksiin.

Aluetyöryhmiin kuuluu tiedostus- päätösasioiden lisäksi alustetun teeman käsittely. Vuoden 2010 ensimmäinen aluetyöryhmä käsitteli ”A-kiltalaista vertaistukea”, toinen tiedottajan tuella ”verkkoviestintää osana yhdistystoimintaa”, kolmas ”A-kiltatoiminnan tulevaisuutta” ja neljännessä tarkasteltiin seuraavaa vuotta paikallisesta, alueellisesta ja valtakunnallisesta näkökulmasta. Toiminnassa olevista 60 jäsenyhdistyksestä 46, eli 77 %, osallistui toimintavuoden aikana vähintään yhteen aluetyöryhmän kokoukseen. Alueellisia leiritapah-tumia järjestettiin lisäksi viidellä alueella ja naisten seminaari yhdellä.

Aluetoiminnassa tapahtui monenlaista positiivista kehitystä toimintavuoden aikana. A-kiltojen verkostoituminen lisääntyi sekä A-kiltojen kesken että ulospäin. A-kiltojen seudullinen yhteistyö vahvistui ja aktivoitui, samoin aluerajat ylittävä yhteistyö. A-killan painoarvo verkostokumppanina koettiin parantuneen. Aluetyöhön suhtaudutaan A-killissa positiivisesti ja alueellisten tapahtumien määrä lisääntyi ja niihin osallistuttiin mielellään. Sen sijaan kaikkien aluetyöryhmien työskentely ei osoittautunut vetovoimaiseksi eivätkä A-killat osallistuneet niihin kattavasti. Alueellinen naistoiminta osoitti hiipumisen merkkejä edelliseen vuoteen verrattuna.

Liite 5: Alueet ja osallistuminen aluetoimintaan

Alueellinen toiminnanohjaus

A-Kiltojen Liiton toiminnanohjaus on jäsenpalvelua paikallisille A-killille sekä niiden alueelliselle yhteistoiminnalle. Toiminnanohjauksella tuetaan A-kiltojen yhteisiin arvoihin perustuvaa tehtävää päihdetoiminnan mahdollistajana ja autetaan A-kiltoja osallistumaan paikalliseen päihdekeskusteluun toipujien ja heidän läheistensä näkökulmasta. Toiminnanohjauksen tavoitteena on, että päihdetoipujien ja heidän läheistensä tavoitettavissa on avoimia ja terveitä A-kiltayhteisöjä, jotka muodostavat A-Kiltojen Liiton.

Toiminnanohjaus on kohdistunut lähes kaikkiin toimiviin A-kiltoihin, käyntejä A-kiltoihin tai A-kiltojen yhteisiin kokoontumisiin tehtiin yhteensä 193. Ohjauskäynneillä esillä ovat olleet

yhdistystoiminnan kysymykset laajasti. Toiminnanohjaus on kohdistunut mm. vapaaehtois-toiminnan vahvistamiseen, toimintojen kehittämiseen, yhteisten tapahtumien suunnitteluun sekä taloudellisiin ja A-killan tiloja koskeviin kysymyksiin.

A-kiltatoiminnan käynnistämiseen on panostettu paikallisesti todetun tarpeen perusteella mm. Hyvinkäällä, Nurmijärvellä, Lopella, Hausjärvellä, Lahdessa, ja Mikkelissä. A-killan ryhmäytyminen ja toiminnan järjestäytyminen on todettu pitkäksi prosessiksi, jossa paikallisia verkostoilla ja toimijoilla on merkittävä rooli.

Toiminnanohjaajat ovat kokoontuneet toiminnanjohtajan johdolla palaveriin, joissa on mm. linjattu toiminnanohjausta, valmisteltu yhdessä aluetyöryhmien teemoja sekä seurattu toiminnanohjauksen strategian toteutumista. Perustyönsä lisäksi toiminnanohjaajien työpästä on käytetty A-Kiltojen Liiton koulutuksissa, tiedotuksessa ja muissa alueellisten tai valtakunnallisten tapahtumien toteutuksissa. Matkustuspäivissä näkyy myös toiminnanohjaajien tekemä verkostoyhteistyö.

Toiminnanohjaajat ja Selme -hankkeen työntekijät ovat tehneet toimintavuoden aikana tiivistä yhteistyötä. Erityisesti panostettiin siihen, että Selmessä luodut toimintakäytänteet jatkuisivat projektivaiheen päätyttyä.

Liite 6: Toiminnanohjaus ja aluetoiminta 2010

Naistoiminta

Naisjaosto kokoontui toimintavuoden aikana neljä kertaa. Naisten toimintana toteutui yksi valtakunnallinen seminaari huhtikuussa Puhjonrannassa, Kouvolassa. Sen teemana oli ”Päihdetoipujanainen suvun muiden naisten keskellä”. Seminaarissa pohdittiin mm. välineitä lähisuhteiden parantamiseen. Seminaarin vierailevana luennoitsijana oli toiminnanjohtaja Helena Palojärvi Naistenkartano ry:stä. ”Lumoavat leidit” –loma pidettiin Runnin kylpylässä loppuvuodesta. Naisjaoston jäsenet osallistuvat alueillaan aluetyöryhmiin ja seminaaritapahtumiin sekä näiden suunnitteluun.

Omille jaloille – jalkautuva vertaistalousneuvonta

Omille jaloille -toimintaa jatkui Takuu- säätiön toteuttamana Raha-automaattiyhdistyksen kohdennetulla toiminta-avustuksella, joka on tällä erää myönnetty vuosille 2010 – 2011. A-Kiltojen Liitto solmi Takuu-säätiön kanssa kumppanuussopimuksen, jossa määritellään sopijapuolten välisiä työnjakoja ja vastuita jalkautuvan vertaistalousneuvonnan toteuttamiseksi.

Takuu -säätiö palkkasi Omille jaloille -toimintaan kaksi koordinaattoria. A-Kiltojen Liitto vuokrasi Takuu -säätiölle työtilan (Itsenäisyydenkatu 17 B, 33500 Tampere) koordinaattoreille ajalle 1.8.2010 – 31.12.2011.

Selvästi metsässä – projekti (Selme)

Vuosi 2010 oli Selmen ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Kokonaisuudessaan vuosi sujui hyvin ilman suurempia vastoinkäymisiä. Vuosi oli erittäin tapahtumarikas ja Selmen toiminta tavoitti runsaan joukon A-kiltalaisia.

Selme on kouluttanut tavoitteellisesti sekä kiltakoutseja, että lte -ohjaajia, joiden tuella halutaan vahvistaa toiminnallisuutta ja lisätä terveys- ja hyvinvointitietoisuutta A-killoissa. Toimintavuoden aikana pystyttiin toteuttamaan kaikki suunnitellut kiltakoutsit -koulutukset. Kiltakoutsit -koulutus sisältää yhteensä seitsemän eri koulutuspäivää koostuen kolmesta eri osiosta, Kiltakoutsit I ja II sekä perinnepäivistä. Kiltakoutsit verkostossa on yhteensä 122 eri henkilöä yli kolmestakymmenestä A-killasta. Kiltakoutseja löytyy kuudesta projektialueen ulkopuolisesta A-killasta. Muutamilla paikkakunnilla kiltakoutsit ovat jo itsenäisesti järjestäneet retkiä tai tuoneet oman lisänsä A-kiltatoimintaan perustamalla mm. uusia retkeilyyn liittyviä kerhoja.

Sydänliiton kanssa yhteistyönä järjestettiin kolme lte -ohjaajakoulutusta. Koulutuspaikkakunnat olivat Vantaa, Kouvola ja Kuopio. Oulussa pidettäväksi suunniteltu koulutus jouduttiin perumaan vähäisen osanoton vuoksi. Kaikkiaan koulutettuja lte -ohjaajia on yli 80, noin kolmestakymmenestä eri A-killasta. Aktiivista lte -ryhmätoimintaa on tai on ollut seitsemässä eri A-killassa. Toiminnanohjaajien kertoman mukaan useassa A-killassa on lisääntynyt esim. säännöllinen liikuntatoiminta ja terveyteen sekä hyvinvointiin liittyvä keskustelu, vaikka varsinaista lte- ryhmää ei olekaan perustettu. Vuoden lopussa kaikkiin A-kiltoihin lähetettiin lte- ja terveyskirje, jonka tarkoituksena oli innostaa A-kiltoja selvittämään kuinka oman paikkakunnan työttömille suunnatut terveystarkastukset on järjestetty. Niihin A-kiltoihin joissa on koulutettu lte -ohjaaja, lähetettiin lisäksi lte -toimintaa koskeva kysely.

Etelä- ja Kaakkois-Suomen alueella lähes kaikki retket ovat olleet useamman A-killan yhteisretkiä ja näin ollen niihin on ollut helppo ja mahdollista osallistua yli A-kiltarajojen. Joillakin retkillä on ollut mukana myös yhteistyökumppaneita eri toimintakeskuksista. Vuodenajasta riippuen ovat retkien teemat vaihdelleet. Selme on järjestänyt mm. kalastus-, patikka-, metsä-, lintu-, melonta- ja saaristoretkiä. Suosittuja ovat olleet myös isommat yksittäiset tapahtumat, kuten länkkäripäivä Lopella ja heppapäivä Lohjalla. Selme osallistui myös ehkäisevän päihdetyön viikkoon järjestämällä toimintailtapäivät Mainiemen kuntoutumiskeskuksessa ja Ridasjärven päihdehoitokeskuksessa.

Pohjois- ja Itä-Suomen alueella yhteisten retkien järjestäminen on ollut välimatkojen vuoksi haastavampaa, mutta toki sitäkin on yhä enenevässä määrin tehty. Talviaikaan retkillä on paljon lumikenkäilyä ja kesällä perinteisten metsäretkien lisäksi on tehty melonta-, vene-, ja saariretkiä. Ominaista tälle alueelle on se, että eri yhteistyökumppaneita on osallistunut toimintaan erittäin aktiivisesti. Selmen retkille on osallistunut sekä työntekijöitä että asiakkaita mm. Kestilän avovankilasta, Sininauhasta, eri päiväkeskuksista, eri seurakunnista ja useampien paikkakuntien A-klinikoilta.

Selvästi metsässä -projektin väliarviointi suoritettiin lokakuussa Varkaudessa pidettävien syyspäivien yhteydessä. Väliarviointi muodostui kahdesta osiosta. Henkilökohtaisen kyselylomakkeen palautti 50 henkilöä ja ryhmissä tapahtuvaan ”learning cafe” menetelmään osallistuivat kaikki läsnäolijat. Väliarvioinnin tuotoksia esitellään tarkemmin vuoden 2011

Vesipostissa ja käytetään hyväksi projektin viimeisen vuoden toimintasuunnitelman tarkentamisessa sekä projektin loppuraportoinnissa.

Liite 7: Kiltakoutsi- ja ITE -koulutusten osallistujat yhteensä 2010

PÄIHDEASIAMIESTOIMINNAN VASTUUALUE

Päihdeasiamiestoiminta on järjestöpohjaista edunvalvontaa, minkä tavoitteena on ehkäistä päihdeongelmaisten ja heidän läheistensä jäämistä tarvitsemiensa palvelujen ulkopuolelle omassa kunnassaan ja estää siten väliinputoamistilanteita. Päihdeasiamiestoiminta täydentää ja tukee olemassa olevia palveluja ja lakisääteistä asiamiestoimintaa. Päihdeasiamies on palvelujen järjestäjistä kunnista ja palvelujen muista tuottajista riippumaton asiakkaan oikeuksien puolestapuhuja muuttuvassa toimintaympäristössä toimialueena koko maa ja palvelut ovat kaikille niitä tarvitseville avoimia.

Päihdeasiamiestoiminta on saanut rahoituksen RAY:n Ak avustuksena. Vuodelle 2010 avustuksen suuruus oli 139 000 euroa haetun mukaisesti. Helsingissä sijaitsevassa toimistossa on työskennellyt yksi lakimies -työntekijä.

Asiakastyö

Edunvalvonnan kohderyhmänä ovat olleet vapaaehtoisesti päihdehoitoon ja kuntoutukseen hakeutuvat, joilla on ollut ongelmia lakisääteisten oikeuksien toteutumisessa koskien mm tarpeenmukaiseen päihdehoitoon ja -kuntoutukseen pääsyä, hoidon aikaista kohtelua sekä kuntoutuksen aikaista sosiaaliturvaa sekä niihin välittömästi liittyviä kysymyksiä kuten asumista, kotikunta- ja tietosuoja-asioita. Lisäksi kohderyhmänä ovat olleet myös muut päihdetoimijat, jotka hoitavat asiakkaan päihdekuntoutukseen liittyviä asioita kuten kuntien päihdepalvelujen ja hoitopaikkojen työntekijät sekä vapaaehtoistoimijat. Yhteydenottojen määrä on ollut n 1500.

Edunvalvonta on tapahtunut yksilötasolla neuvontana ja ohjauksena pääasiallisesti puhelimitse, kirjeitse ja sähköpostitse sekä kotisivujen kautta. Tarvittaessa on oltu yhteydessä viranomaistahoihin asioiden hoitamista varten sekä avustettu asiakkaita etuuksien omatoimisessa hoitamisessa. Viimesijaisen keinona on tarvittaessa käytetty muita oikeusturva-keinoja kuten valituksia, muistutuksia ja kanteluja.

Vaikuttamis- ja tiedotustoiminta

Yleisellä tasolla on vaikuttettu viranomaiskäytäntöihin ja -ohjeistukseen mm tiedottamalla, kouluttamalla ja konsultoimalla asiakkaan oikeuksista. Vierailuilla päihdehoitopaikkoihin ja osallistumalla koulutustapahtumiin luennoitsijana (n 21) on tuotu esille asiakkaan lakisääteisiä oikeuksia, annettu lausuntoja ja kannanottoja (8) koskien mm käypähoitosuosituksia ja päihdehoitojen hankintoja sekä osallistuttu alan eri seminaareihin (n 22) käyttämällä puheenvuoroja asiakkaan ongelmatilanteista ja lakisääteisistä oikeuksista.

Vaikuttamistoiminnalla on pyritty varmistamaan viranomaiskäytäntöjä siten, että ne huomioivat paremmin kohderyhmän tarpeet lakia sovellettaessa ja tulkittaessa. Kunta- ja palvelurakennemuutoksen edetessä on ollut tärkeää, että päihdepalvelujen saatavuus turvataan myös syrjäseutujen asiakkaille ja pyritään laajemmin ennaltaehkäisemään asiakkaiden oikeusturvan loukkauksia.

Tiedotustoiminnalla pyritty edistämään asiakkaan oikeuksien toteutumista mm kotisivujen kautta (selailuja n 4000) ja esitteitä jakamalla vierailujen yhteydessä ja kirjoittamalla artikkeleita päihdekuntoutukseen liittyen (5).

Yhteistyösuhteet

Yhteistyötä on jatkettu eri viranomaistahojen ja muiden päihdetoimijoiden kanssa. Yhteistyökumppaneiden kanssa käsitelty asiakkaan oikeuksia ja käytännössä esiin tulleita puutteita niiden toteutumisessa. Toiminnallista yhteistyötä jatkettu muiden järjestöjen asiamiesten kanssa ja erityisesti samassa kiinteistössä toimivan Kritsin asiamiesten kanssa koskien mm hoitojatkumoa. Päihdeasiamies on osallistunut A-Kiltojen liiton kevät- ja syyspäiville sekä liiton hallintoon johtoryhmän jäsenenä sekä hallituksen kokouksiin sekä toiminut eri tahojen toimikunnissa (4).

Tavoitteiden seuranta

Päihdeasiamiestoiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista on seurattu asiakkaiden ja muiden toimijoiden yhteydenottojen ja palautteiden sekä liiton vuosiraporttien avulla. Koulutustilaisuuksissa ja vierailujen yhteydessä on kerätty palautetta ja tietoja asiakkaan asemaan vaikuttavista seikoista. Oikeuksien toteutumista on seurattu myös viranomaiskäytäntöjä sekä lakien soveltamisen ja tulkintojen kautta ennakkotapausten valossa. Päihdeasiamiestoiminnasta on tehty ulkoinen arviointi (Kehityspiikki Tutkimus Oy), missä päihdeasiamiestoiminnan rooli ja merkitys päihdeasiakkaiden oikeuksien puolustajana nähtiin jatkossakin hyvin tarpeellisenä ja tärkeänä.

TALOUS

A-Kiltojen Liitto ry:n toimintavuoden oman toiminnan tuotto oli yhteensä 39 350,68 €, Raha-automaattiyhdistyksen yleisavustus 550 000,00 €, päihdeasiamiestoiminnan kohdennettu toiminta-avustus 131 401,78 € ja muut päihdeasiamiestoiminnan tuotot 401,54 €. Korke- ja osinkotuotot sekä lahjoitukset olivat 554,67 €. Kaikki tuotot yhteensä 921 564,87 €.

Oman toiminnan kulut olivat 534 047,63 €, jaetut perushankinta-avustukset 6058,90 €, päihdeasiamiestoiminnan kulut 131 803,32 € ja Selme hankeen kulut olivat 198 191,09 €.

Kaikki kulut yhteensä olivat 870 101,12 €, joten tilikauden tulos on 51 463,75 € ylijäämäinen.

A-Kiltojen Liitto ry / Hallitus

Liite 1

A-kiltatoiminnan tunnuslukuja

Taulu 1: A-kiltojen toimintatiedot tiedot antaneissa A-killoissa 2006 - 2010

	2010	2009	2008	2007	2006
Vastanneiden A-kiltojen määrä (%toimivista A-killoista)	42 69%	42 75%	32 53%	42 70%	44 58%
Jäsenmäärä yht. – joista naisia	2815 1070 (37%)	2764 1096 (40%)	2355 908 (39%)	-	2417 767 (32%)
Jäsenmäärä/ A-kilta keskim.	67	63	71	62	58
Käynnit A-killoissa	224 216	159 471	156 617	190 200	213 400
Työntekijöiden määrä, yht.	53	65	62	85	109
Työntekijöistä määräaikaista	15	26	19	45	69
Tukityöllistettyjä	55	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa
Työllistävien A-kiltojen osuus (%)	60% (25 kpl)	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa	ei tietoa

Taulu 2: A-kiltojen toimintamuodot 2009 - 2010

Toimintamuoto	2010	2009
Vastanneiden A-kiltojen määrä	42	42
A-kiltaillat tai kerhotapaamiset	23	25
Jäsenillat yhdistysasioista	25	18
Kiltamatkat ja retket	37	31
Ohjatut vertaistukiryhmät	14	14
Päivätoimintakeskus	27	23
Edullinen ruoka jäsenistölle	20	14
Liikuntaryhmät	12	14
A-killan asumispalvelut	8	7
A-killan järjestämä vertaistukihenkilötoiminta	10	11
Naistoiminta	14	15

Taulu 3: A-kiltojen aukiolo 2009 - 2010

Aukiolo	2010	2009
Vastanneiden A-kiltojen määrä	42	42
Joka päivä	8	6
Joka arkipäivä	21	19
3-4 kertaa viikossa	2	2
1-2 kertaa viikossa	7	7
Harvemmin	4	3

Taulu 4: A-kiltojen toimitilat 2009 - 2010

Toimitila	2010	2009
Vastanneiden A-kiltojen määrä	42	42
Vuokrattu	20	18
Omistus	4	3
Vastikkeetta tarjottu	23	20
Ei toimitiloja	0	2

Taulu 5: A-kiltojen tulorahoituslähteet 2010

Toimitila	2010
Vastanneiden A-kiltojen määrä	42
Kunnan avustus	26 (62%)
Ray avustus	6 (14%)
Muut avustukset	14 (33%)
Palvelujen myynti	9 (21%)
Oma varainhankinta	33 (79%)

Liite 2

Hallituksen kokoonpano:

<i>Puheenjohtaja:</i>	Silvennoinen, Hannu	Tampereen A-kilta ry
<i>Varapuheenjohtaja:</i>	Hietakari, Erkki	Vantaan A-kilta ry
<i>Taloudenhoitaja:</i>	Laiho, Risto	Tampereen A-kilta ry
<i>Jäsenet:</i>	Gustafsson, Hannu Leskinen, Anneli Mäkinen, Raimo Oravisjärvi, Irja Pöyhönen, Rauno Salin, Kari	Espoon A-kilta Hykaa ry Siilinjärven A-kilta ry Tampereen A-kilta ry Raahen A-kilta ry Laukaan A-kilta ry Imatran A-kilta ry
<i>Varajäsenet:</i>	Heinonen, Ahto Joutsijärvi, Eira Lottonen, Aki Pehkonen, Viljo Salin, Raija Rauhala, Risto	Turun A-kilta ry. Koillis-Lapin A-kilta ry Etelä-Saimaan A-kilta ry Iisalmen A-kilta ry Kirkkonummen A-kilta ry Vaasan A-kilta ry
<i>Tilintarkastajat:</i>	Aitio, Pertti Männistö, Tarmo KY	Salo Tampere (auktorisoitu tilintarkastaja)
<i>Varatilintarkastajat:</i>	Repo, Veikko Loivamaa, Alpo	Hämeenlinna Jyväskylä

Johtoryhmä, jaostot ja toimikunnat

<i>Johtoryhmä:</i>	Hannu Silvennoinen (pj.), Risto Laiho, Erkki Hietakari, Marjo Tervo (pam) ja Ville Liimatainen (Aulikki Otranen)
<i>Koulutusjaosto:</i>	Ville Liimatainen (pj.), Aki Lottonen (Lappeenranta), Raimo Mäkinen (Tampere), Mikko Putaja (Tampere), Jukka Oksanen (Tampereen A-klinikka)
<i>Naisjaosto:</i>	Lea Lottonen, pj. (Lappeenranta), Irja Oravisjärvi (Raahen, hallituksen edustaja), Anna-Liisa Paukkonen (Kiuruvesi), Paula Wennström (Turku), Pirjo Vääränen (Jyväskylä), Marja-Liisa Vuoti (Oulu) ja Marita Turtiainen (Kirkkonummi)
<i>Viestintäjaosto</i>	Hannu Ylönen, Erkki Hietakari, Anna Niemistö, Ville Liimatainen, Tuija Tamsi-Lehtinen

Liite 3

Edustukset

PÄIVYTY (Päihdehuollon valtakunnallinen yhteistyöryhmä):

Hannu Silvennoinen, varajäsen Ville Liimatainen

A-klinikkasäätiön valtuuskunta:

Ville Liimatainen

A-klinikkasäätiön hoito- ja tutkimuseettinen toimikunta:

Ville Liimatainen

Etelä-Suomen mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämishanke ”Mielen avain”:

Erkki Hietakari

”Tervein mielin Pohjois-Suomessa” – hankkeen johtoryhmään:

Noora Nieminen

Terveyden edistämisen keskus, ehkäisevän päihdetyön foorumi:

Aulikki Otranen

Terveyden edistämisen keskus, päihdepäivien suunnitteluryhmä:

Erkki Hietakari, Aulikki Otranen

Kunnallinen päihdehuoltoyhdistys:

Erkki Hietakari

Selvästi Metsässä –hankkeen ohjausryhmä:

Hannu Silvennoinen, Ville Liimatainen (Aulikki Otranen), Raimo Mäkinen, Maarit Savolainen

Omille Jaloille – jalkautuvan vertaustalousneuvonnan neuvottelukunta:

Hannu Silvennoinen

Liite 4

Henkilöstö 2010

Keskustoimisto ja aluetyö

Toiminnanjohtaja:	Ville Liimatainen, (vuorotteluvapaalla 1.1. – 30.6.)
Suunnittelija:	Avoin
Toiminnanohjaaja: (Länsi- ja Keski-Suomi)	Aulikki Otranen (toiminnanjohtaja ota 1.1. – 30.6.)
Toiminnanohjaaja: (Pohjois- ja Itä-Suomi)	Noora Nieminen
Toiminnanohjaaja (Etelä- ja Kaakkois-Suomi)	Ilmo Häkkinen
Tiedottaja	Tuija Tamsi-Lehtinen (äitiyslomalla 4.12.2010 -)
Talous- ja hallintosihteeri:	Tia Helenius
Toimisto- ja viestintäsihteeri:	Anna Niemistö
Vuorotteluvapaatyöntekijä:	Sari Lehtonen 1.1. – 30.6.

Selvästi metsässä -hanke

Projektipäällikkö:	Maarit Savolainen
Projektityöntekijät:	Ritva Virrankari (Itä- ja Pohjois-Suomi) Jouni Hotti (Etelä- ja Kaakkois-Suomi)

Päihdeasiamiehen toimisto

Päihdeasiamies	Marjo Tervo
----------------	-------------

Alueet ja aluetyöryhmät 2010

Kuva: Toiminnanohjaajien aluejako

Liite 6

Toiminnanohjaus ja aluetoiminta 2010

Taulu 6: Toiminnanohjan tekemät A-kiltakäynnit, matkapäivät ja toimiminen kouluttajana 2010

Toiminnanohjaajien	A-kilta-käynnit	Kouluttamispäivät	Matkapäivät yhteensä
Etelä ja Kaakko	66	12	110
Länsi ja Keski	47	6	73
Pohjoinen ja Itä	54	5	93
Yhteensä	167	23	276

Taulut 7: Osallistuminen aluetapahtumiin 2010

A-kiltojen osallistuminen	Aluetyöryhmät	Naisten alueseminaari	Alueellinen leiri
Etelä-Suomi	8/14	ei järjestetty	7/14
Kaakkois-Suomi	5/5	ei järjestetty	5/5
Länsi-Suomi	8/10	ei järjestetty	4/10
Keski-Suomi	6/6	ei järjestetty	ei järjestetty
Itä-Suomi	8/12	1/12 (yhdessä Pohjois-Suomen kanssa)	2/12
Pohjois-Suomi	10/13	4/13 (yhdessä Itä-Suomen kanssa)	10/13
Yhteensä	39/60	5/60	28/60

Liite 7

Kiltakoutsi- ja ITE –koulutusten osallistujat yhteensä 2010

